

Ul. grada Vukovara 271/II, 10 000 Zagreb, Tel.: +385 (01) 5508-410, Fax: +385 (01) 5508-403, arhitekti@arhitekti-hka.hr
www.arhitekti-hka.hr

Klasa: 010-01/16-01/39
Ur. broj: 505-03-16-1
U Zagrebu, 10. studenoga 2016. god.

GRAD ZAGREB
Ured gradonačelnika
Milan Bandić, gradonačelnik

n/r

Trg Stjepana Radića 1/III
HR – 10 000 Zagreb

Poštovani gospodine gradonačelniče,

Kao reprezentant više od 3.000 ovlaštenih arhitekata, sukladno odredbama *Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju*, kojim se *Komori*, između ostaloga, daju javne ovlasti:

- zaštite javnog interesa i interesa trećih osoba,
- zaštite i unapređenja hrvatske graditeljske baštine i vrsnoće izgrađenog prostora,
- skrbi o kvaliteti rada naših članova u skladu sa zakonom i javnim interesom,

te na traženje *Vijeća Područnog odbora HKA-a Zagreb*, obraćamo Vam se, s ciljem davanja doprinosa očuvanju najdragocjenijeg hrvatskog nacionalnog resursa – hrvatskog prostora, u konkretnom slučaju očuvanja integriteta i jedinstvenosti prostora *Grada Zagreba*.

Suočeni sa sve učestalijim zahvatima u tkivo samog centra *Grada Zagreba*, kroz realizacije, pokušaje realizacija i najave zahvata u njegove javne prostore:

- o fontana na *Radničkoj*,
- o *Britanski trg* - mimo već odabranog natječajnog rješenja,
- o *Europski trg* - bez provedenog natječaja,
- o javni prostor iza *Hotela Esplanade* i pješački most - bez provedenog natječaja,
- o *Mesnička ulica*, bez provedenog natječaja,
- o *Trg Petra Preradovića / Cvjetni trg*,
- o pješačka šetnica, spoj *Trga bana Jelačića* i *Branimirove ulice* i dr...

na način koji ne poštuje profesionalna načela, zakonitosti i procedure postupanja, prinuđeni smo u ime arhitektonske struke i interesa javnosti otvoreno upozoriti na neka od temeljnih pitanja djelovanja u prostornom uređenju i gradnji *Grada Zagreba*. Što o arhitekturi, njenom značenju i upravljanju prostorom kažu svjetski autoriteti:

Što je arhitektura / grad?

Le Corbusier – *Arhitektura je stvaranje uzbudljivog sklada pomoću grubog materijala. Duh reda, jedinstvo pobuda, smisao za sklad...*

Mies van der Rohe – *Povijesne zgrade su...Čisti izraz svoga vremena.*

Imajući u vidu definiciju grada što ju je dao J. J. Rousseau – *Kuće čine naselje, ali građani čine grad*, L. Mumford, u svom djelu *Grad u povijesti*, kaže: *Sposobnost prenošenja reprezentativnih dijelova kulture putem simboličkih oblika i ljudskih obrazaca predstavlja prvi znak grada.*

Koji je utjecaj arhitekture na kvalitetu života ljudi?

Aristotel kaže: *Ljudi se okupljaju u gradu da bi živjeli; oni tamo ostaju da bi živjeli dobrim životom.*

Navedena Aristotelova misao posredno je sadržana i u *Direktivi o priznavanju profesionalnih kvalifikacija* 2013/55/EZ *Europskog parlamenta i Vijeća*, činom izdvajanja medicinskih struka i arhitektonske profesije u kategoriju posebno reguliranih profesija, kao odraz brige za zdravlje i kvalitetu života ljudi.

Kao članica EU-a zato ne možemo biti indiferentni prema važnosti kvalitete izgrađenog okoliša, niti dovoditi u pitanje zaštitu akumuliranih posebnosti kulture i povijesti grada, koju gradsko tkivo posreduje i prenosi generacijama svojih stanovnika, reflektirajući se na sve aspekte njihova života i suprotstavljati im partikularne ili prolazne interese. Zato je grad toliko važan i bitan svim njegovim stanovnicima, kojima ne možemo osporavati pravo sudjelovanja u izražavanju javnog mišljenja o bitnim temama javnog prostora.

Ako razumijemo takvu važnost prostora, tko je pozvan u njemu djelovati?

Moglo bi se učiniti pretjeranim pozivati se na Vitruvijeve antičke kvalifikacije arhitekta, iz prve od *Deset knjiga o arhitekturi* - dovoljno je istaknuti njegov i danas aktualni zahtjev za svestranim obrazovanjem i respektabilnom praksom arhitekta. Regulativa RH zato za bavljenje arhitektonskom praksom propisuje odgovarajuću edukaciju i posjedovanje ovlaštenja za rad.

No, je li to uistinu dovoljno? Može li si društvo u tako dragocjenoj strukturi, kao što je povijesno tkivo grada, priuštiti postupanje bazirano na principu individualnih pokušaja i pogrešaka?

Očito je da ne može, o čemu, nažalost, svjedoče brojni primjeri individualnog ugovaranja poslova, s čime smo suočeni i u recentno realiziranim ili najavljenim zahvatima u *Gradu Zagrebu*, bez obzira na kvalitetu ponuđenih rješenja, veličinu imena izvršitelja, interese naručitelja ili formalno-pravno demokratski provedene procedure odlučivanja. Društvo treba procedure koje garantiraju kvalitetu izgrađenog okoliša i omogućavaju kontrolu usvojenih strategija razvoja.

Koji mehanizmi garantiraju kvalitetu? Kako kvalitetno upravljati prostorom?

Republika Hrvatska je, kao nedjeljivi dio srednjoeuropskog kulturnog kruga, baštinila i njegovu gotovo stoljetnu tradiciju raspisivanja javnih urbanističko-arhitektonskih natječajja, kao povijesno dokazanu praksu dobivanja najboljih idejnih rješenja za natječajni zadatak, te pronalaženja najboljih i najposposobnijih predstavnika struke za izradu projektne dokumentacije.

Važna pretpostavka postizanja kvalitete javnog prostora pri tom je uključivanje javnosti, što je nezaobilazna praksa razvijenih članica EU-a, kako bi se na svim razinama ispitala stajališta krajnjih korisnika i zainteresiranih sudionika.

Moćan alat predstavljaju i *Arhitektonske politike* RH, koje je hrvatska *Vlada* usvojila na sjednici u studenome 2012. godine, a za čiju se implementaciju HKA sustavno zalaže, imajući u vidu konkretna i brojna europska postignuća, nastala kao rezultat primjene arhitektonskih politika.

Umjesto generiranja proturječnih postupaka, uništavanja dosegnutih prostornih vrijednosti i nepoštivanja povijesne strukovne prakse, pozivamo Vas da se, kao čelna osoba *Grada Zagreba*, zauzmete za upravljanje budućnošću javnih prostora na način koji odgovara *Zagrebu* kao nacionalnoj metropoli, utemeljenom na cjelovitoj razvojnoj strategiji, transparentnim procedurama, provedbama natječajja i uključivanju javnosti, kako bi ono moglo poslužiti kao uzor drugim hrvatskim gradovima i lokalnim sredinama. Prepoznavanje takvog djelovanja, kao primarnog javnog interesa, preduvjet je ne samo za očuvanje kvalitete javnog prostora *Grada Zagreba* već i nužan uvjet za ostvarenje nacionalnih razvojnih politika i preuzetih međunarodnih obveza, posebice iz domene održivog razvoja.

S poštovanjem,

Predsjednica Hrvatske komore arhitekata
Željka Jurković, dipl. ing. arh.